

Länstyrelsen
Värmland

Regional utveckling
Bo Jonsson
010-2247217

YTTRANDE

Datum
2015-07-03

Beteckning
302-3096-2015

Sida
1(4)

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Service i glesbygd (SOU 2015:35), dnr N2015/2989/HL

Sammanfattning

- Länstyrelsen Värmland instämmer i utredningens analys och slutsats att ” fungerande bredband och mobiltelefoni är en grundläggande infrastruktur som privatpersoner och företag är beroende av för att annan service ska fungera. De elektroniska kommunikationerna byggs successivt ut men fortfarande finns brister i tillgängligheten i delar av landet.”
- Länstyrelsen Värmland instämmer i utredningens bedömning att ”det brådskar med att införa ytterligare stöd för att trygga tillgängligheten till kommersiell service i glesbygd, då framtiden för många butiker i glesbygd är ytterst osäker.”
- Länstyrelsen Värmland tillstyrker förslaget att Tillväxtverket ska ”medverka till att regioner och länsstyrelser genomför insatser till stöd för glesbygdkommuner som vill utveckla lokala servicelösningar. Insatserna bör särskilt inriktas på kommuner som helt eller delvis ligger i områden med låg eller mycket låg tillgänglighet”. Länstyrelsen vill stryka under betydelsen av att Tillväxtverket ges möjlighet att fortsätta arbetet med detta stöd. I Värmland har vi sett hur lokala initiativ och lösningar växt fram som en följd av detta stöd. Länstyrelsen Värmland tillstyrker också förslaget om att Tillväxtverket ska bemyndigas att meddela föreskrifter om stödområde, stödets storlek och ytterligare föreskrifter om verkställighet av förordningen.
- Utredningens resonemang om behovet av att stödja kommunernas arbete anser Länstyrelsen är väldigt viktig. ”Dessvärre har många kommuner i glesbygd svag ekonomi och begränsade personalresurser. Alla arbetar inte aktivt med frågor om kommersiell service.” Pilotkommunsprojekten nämns som ett exempel på att erfarenhetsutbyte stimulerar och leder till nya lösningar lokalt. Enligt Länstyrelsens mening är kommunens engagemang avgörande för en långsiktigt hållbar struktur för den lokala servicen. Länstyrelsen erbjuder sig att leda ett pilotarbete för att utveckla en sådan struktur.

- Länsstyrelsen Värmland är tveksam till utredningens förväntan på att ”utvecklingsprojekt kommer till stånd i syfte att trygga tillgången till postservice och annan service i den glesaste glesbygden.” Enligt Länsstyrelsens mening bör posthanteringen i glesbygd säkras mer långsiktigt än med tidsbegränsade projekt.
- Länsstyrelsen Värmland instämmer i utredningens analys över behovet av samverkan och samordning mellan olika aktörer. Länsstyrelsen vill än mer vidga kretsen av samverkande aktörer och intressenter för bibehållen service i glesbygd. Detta är enligt Länsstyrelsens mening det viktigaste området för att upprätthålla en långsiktigt hållbar service.
- Utredningen föreslår att nya ekonomiska stöd ska utformas. Länsstyrelsen instämmer i behovet av detta. Det är dock viktigt att finansieringen av stöden löses på ett hållbart sätt. I detta sammanhang vill vi påminna om de strukturella förändringar som sker avseende det regionala utvecklingsansvaret och hur det regionala tillväxtanslaget 1:1 disponeras.

Synpunkter

Länsstyrelsen Värmland anser det värdefullt med betänkandets omfattande genomgång av bakgrund och förutsättningar för utvecklingen av servicen i glesbygden. Den sedan lång tid i hela världen pågående urbaniseringen anses av många bedömare vara särskilt och långsiktigt stark i Sverige vilket Länsstyrelsen Värmland också instämmer i. Utredningen identifierar enligt Länsstyrelsens mening på ett bra sätt de negativa effekter inom olika områden som urbaniseringen medför. Det finns enligt utredningen ett behov av förstärkta åtgärder i närtid för att minska dessa effekter. Länsstyrelsen instämmer i denna bedömning.

Utredningen pekar på fungerande bredband och mobiltelefoni som en grundläggande infrastruktur för att annan service ska fungera. Denna infrastruktur är under utbyggnad men bedöms enligt Länsstyrelsens mening gå långsammare eller inte alls i de glesaste delarna av landet. Detta strukturella problem är inte minst tydligt i Värmlands län.

Utredningen föreslår att Tillväxtverket ska bemyndigas att meddela föreskrifter om stödområde, stödets storlek mm. Länsstyrelsen tillstyrker detta förslag.

Tillväxtverket kommer genom det nya landsbygdsprogrammet att bli en viktig aktör som stödare av lokala servicelösningar. I programmet finns möjligheter till finansiellt stöd för sådana lösningar och Tillväxtverket är i programmet utpekad som ansvarig för dessa medel. På den lokala nivån är kommunerna enligt länsstyrelsens mening den viktigaste aktören. Stödet till kommunerna är därför strategiskt viktigt. Länsstyrelsen har mycket positiva erfarenheter av den pilotkommunsatsning som genomförts och nyligen avslutats av Tillväxtverket. I Värmland har Länsstyrelsen aktivt verkat för regionalt erfarenhetsutbyte och samverkan mellan de tre värmländska

kommuner som deltagit i satsningen och andra kommuner. Det har visat sig att sådant utbyte stimulerar och leder till nya lokala lösningar. Ett exempel är platsutveckling – BID – som kommunerna gemensamt gått vidare med, bland annat genom deltagande i projektet Scandinavian Heartland (Interreg Sverige-Norge). BID (Business Improvement District) är ett koncept för gemensam platsutveckling med inspiration från Skottland. Exempel på resultat av pilotkommunsarbetet är: formaliserade möten mellan kommun och butiker för att utveckla servicen, kommunpolitiker har blivit mer engagerade i servicefrågan samt lokala möten där allmänhet, föreningar och butiker diskuterar service. Det finns i Värmland således lokala initiativ som kan vara intressanta att utveckla ytterligare. Det är då viktigt att hitta långsiktiga, strukturellt hållbara lösningar. Mot bakgrund av Länsstyrelsens långa erfarenhet av arbete med servicefrågorna erbjuder Länsstyrelsen sig att utveckla och genomföra försöksverksamheter inom serviceområdet i form av ett s k pilotarbete.

I utredningen finns förslag om hur annan grundläggande kommersiell service kan upprätthållas. Förslagen rör främst statliga bolag, apoteksombud och posthantering. Det finns också en hänvisning till Riksrevisionens årliga rapport 2014. Länsstyrelsen håller med om Riksrevisionens synpunkt avseende regeringens bolagsstyrning att denna bör omfatta både ekonomiska och samhällseliga mål. Länsstyrelsen anser att det finns utrymme för tydligare styrning av statliga bolag när det gäller upprätthållande av service i glesbygd.

När det gäller postservice så föreslår utredningen att regionala utvecklingsprojekt ska initieras för att trygga tillgången till postservice i glesbygd. Projekten är tänkta att finansiera postservice genom upphandling. Mot bakgrund av att projekt ska vara kortsiktiga lösningar av problem så ser inte Länsstyrelsen detta som en långsiktigt hållbar lösning. Det finns också risk för att upprätthållande av posthanteringen i glesbygd blir alltför beroende av lokalt och regional engagemang. Länsstyrelsen är därför tveksam till att förändra/minska Post Nord's nuvarande ansvar för den samhällsomfattande posttjänsten. Projektifiering av postservicen känns enligt Länsstyrelsens mening inte långsiktigt hållbart.

Utredningen konstaterar att arbetet med service på landsbygden är uppdelat på ett stort antal myndigheter: Tillväxtverket, Jordbruksverket, PTS, länsstyrelser, regioner och kommuner. Andra viktiga aktörer är statliga bolag, kommersiella aktörer som apotek, butikskedjor och drivmedelsanläggningar. Utredningen pekar på vikten av ett fungerande samarbete mellan alla dessa aktörer för ett effektivt stöd till glesbygden när det gäller service. Länsstyrelsen vill understryka betydelsen av denna samverkan och också behovet av att staten i form av regleringsbrev, ägardirektiv etc. ställer högre krav på medverkan i denna samverkan. Centralt Samordningsforum är redan nu en arena för samverkan. Denna bör enligt Länsstyrelsens mening än mer kunna utnyttjas för utvecklingen av fördjupad samverkan. Det finns också anledning att identifiera ytterligare viktiga aktörer för servicen på landsbygden som skulle kunna bjudas in till detta forum.

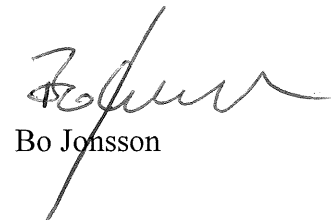
Utredningen föreslår nya ekonomiska stöd. Länsstyrelser instämmer i behovet av dessa. Länsstyrelsen känner dock oro för hur finansieringen ska

lösas. Det kan bli avsevärda summor som kan komma att beviljas enbart i Värmlands län. Genom att en viss del av stödet till kommersiell service finns i Landsbygdsprogrammet (investeringsbidrag) och andra delar (servicebidrag och hemsändningsbidrag) genom det regionala tillväxtanslaget 1:1 så kan det uppstå inlåsnings effekter. Det är också olika regionala huvudmän för stödgivningen och detta ansvar är också under förändring. Länsstyrelsen rekommenderar därför att ett särskilt anslag finansierar utredningens förslag för att säkerställa långsiktig finansiering. Långsiktighet i stödsystemet bedöms som mycket viktig för de stödberättigade företagen.

Landshövding Kenneth Johansson har fattat beslut i detta yttrande. Enhetschef Bo Jonsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen deltog också verksamhetschef Torben Ericson, administrativ chef Pia Karlsson samt handläggare Ingela Bönström Brusgård.

Kenneth Johansson

Bo Jonsson